

**የቴክኒክና ሙያ ትምህርትና ስልጠና
ዘርፍ**

የዘርፉ የ 2011 ዓ/ም ንቅናቄ መፍጠርያ እቅድ

ነሐሴ 2010 ዓ.ም

አዲስ አበባ

1.መግቢያ

የውጤት ተኮር ስርዓት የቴ/መ/ት/ስ/ የኢንዱስትሪውን ፍላጎት የሚያሟላ የበቃ የሰው ሃይል፣ቴክኖሎጂና ተወዳዳሪ የሆኑ ጥቃቅንና አነስተኛ ኢንተርፕራይዞችን ለማፍራትና ለመደገፍ ከተሰጠው ተልእኮ አንጻር ቁልፍ የጥራትና ውጤታማነት ማረጋገጫው በምዘና የበቃ የሰው ሃይልና በዘርፉ ገበያው ላይ ተወዳዳሪ የሆኑ ጥቃቅንና አነስተኛ ኢንተርፕራይዞችን ማፍራት ሲሆን ፡፡ የበቃ የሰው ሃይልና ሀብት ያፈሩ ጥቃቅንና አነስተኛ ኢንተርፕራይዞችን ለመፍጠር የአቅም ግንባታ አተገባበራችን ጥራቱን በጠበቀ ሁኔታ መከናወን ስላለበት ደረጃውን የጠበቀ የስልጠናና የምዘና ስርዓት በመዘርጋትና ጥራቱን በማረጋገጥ የሚጠበቀውን ውጤት ማምጣት ይቻላል፡፡

ይህን ፈርጆ ብዙ ተልዕኮ ለማሳካት የአገር አቀፍ የቴክኒክና ሙያ ትምህርትና ሥልጠና ስትራቴጂ ላይ በመመስረት የተዘጋጀው የሁለተኛውን እድገትና ትራንስፎርሜሽን እቅድ (GTP2) እና፣ የ5ኛውን የትምህርት ዘርፍ ፕሮግራም (ESDP V) መተግበር ከጀመረ እንሆ ሶስት ዓመታትን አስቆጥረዋል፡፡

በሁሉም ክልሎቻችን በሁሉም የልማት ዘርፎች የሚያስፈልገውን በዝቅተኛና መካከለኛ ደረጃ የሰለጠነና የበቃ የሰው ሀይል በማፍራት የቴክኒክና ሙያ ትምህርትና ሥልጠና ዘርፍ ተልዕኮ እንደሆነ እና ሀገራችን ካላት ፀጋ እና የእድገቷ መሠረት አንዱና ዋነኛው የሰው ሀብታችን በመሆኑ ይህን የሰው ሀይል በስፋት በማልማት ማህበራዊና ኢኮኖሚያዊ ዕድገታችን ፈጣን፣ ቀጣይና ተከታታይ እንዲሁም ተደራሽ በማድረግ ረገድ ዘርፉ ማሳካት ያለበት ተልዕኮ በሥራ ላይ እየዋለ ባለው የቴክኒክና ሙያ ትምህርትና ሥልጠና ስትራቴጂ በግልጽ ተቀምጧል፡፡ የዘርፉን ስትራቴጂ የህግ መሠረት እንዲኖረው ለማድረግ የቴክኒክና ሙያ ትምህርትና ሥልጠና አዋጅ 954/2008 ፀድቆ ወደ ስራ የተገባ ሲሆን፡፡

በደረሰበት ምዕራፍ የዘርፉን ስትራቴጂና የህግ ማዕቀፍ ከፌደራል እስከ ቴክኒክና ሙያ ትምህርትና ሥልጠና ተቋማት ድረስ በእኩል ደረጃና በተሟላ ሁኔታ በመተግበር ሀገራችን ወደ ኢንዱስትሪ መሪ ኢኮኖሚ የምታደረገውን ሽግግር ለማፋጠን ዘርፉ ወሳኝ ድርሻ ያለው በመሆኑ የሁለተኛው ዕድገትና ትራንስፎርሜሽን ዕቅድ በየአመቱ በዝግጅት፣ ትግበራና ማጠቃለያ ምዕራፍ የተቀናጀና የተዋሃደ ሥራ መሥራት የግድ ይላል፡፡

ከዚህ አንፃር ዘርፉ የሁለተኛው እድገትና ትራንስፎርሜሽን እቅድ 20 በመቶ መሰረት ያደረገ የ2010 በጀት ዓመት እቅድ በማውጣት ከክልሎች፣ በየደረጃው ከሚገኘው አመራርና ፈፃሚ፣

ከተጓዳኝ ልማት ዘርፎች እና ከሕዝብ ክንፍ በመቀናጀት እቅዱን ለመፈፀም ጥረት ተደርገዋል፡፡

በዚሁ መነሻነትም የ2011 ዓ/ም እቅድ ከሁለተኛው እድገትና ትራንስፎርሜሽን እቅድ 20% እና ያልተከናወኑ ቀሪ ተግባራትን (ባክ ሎግ) በማካተት ማቀድ ተችሏል፡፡

በዚሁ መሰረት የቴ/ሙ/ት/ስ ልማት ዘርፍ በ2011 በጀት ዓመት ከፌደራል እስከ ተቋማት ድረስ እንዲሁም ከሁሉም የትኩረት ልማት ዘርፎች፣ህዝብ ክንፍ ተቀናጅቶ የሚሰራቸውን ስራዎች ሁሉን አቀፍና አሳታፊ በሆነ መንገድ ታቅደዋል፡፡

ይህ እቅድና የአፈፃፀም አቅጣጫ ግን በህዝብ ንቅናቄ መልክ ሁሉም በየደረጃው የሚገኝ ፈፃሚና ባለድርሻ አካል እንዲሁም ተጠቃሚው የህዝብና የህዝብ ክንፍ በዝግጅት ምዕራፍ በዝርዝር ተወያይቶና መግባባት ተፈጥሮ ወደ ተግባር ምዕራፍ ካልተሸጋገረ በተፈለገው ደረጃ ውጤት ሊመጣ አይችልም፡፡ስለዚህ ከፌደራል እስከ ክልል እንዲሁም ከ ወረዳ እስከ ማሰልጠኛ ተቋም የህዝብ ንቅናቄ ለመፍጠር የሚያስችል ሰነድ የተዘጋጀ ሲሆን ንቅናቄው የሚመራበት እቅድም እንደሚከተለው በዝርዝር ቀርቦዋል፡፡

2. መነሻ ሁኔታ

2.1 ፖሊሲዎችንና ስትራቴጂዎችን እንደመነሻ፡-

በየደረጃው ያለው አመራርና ሠራተኛ በየጊዜው የወጡትን ፖሊሲዎችንና ስትራቴጂዎች በሚገባ አውቆ ክልሎችንና የቴክኒክና ሙያ ማሰልጠኛ ተቋማትን መደገፍ ይገባዋል፡፡ በመሆኑም የተለያዩ ሰነዶች፣ መመሪያዎች፣ እቅዶች፣ ወዘተ. ሲዘጋጁ እንዲሁም ለቴ/ሙ/ትምህርትና ሥልጠና ተቋማት ድጋፍ ሲደረግ የአገሪቷን የልማት ፖሊሲዎች፣ የትምህርትና ሥልጠና ፖሊሲ፣ የቴ/ሙ አዋጅና ስትራቴጂ፣ ስታንደርዶችና መመሪያዎች ወዘተ. መሠረት ማድረግ አስፈላጊ በመሆኑ በዚህ ጉዳይ ላይ ከአመራሩና ከሠራተኛው ጋር የጋራ መግባባት ለመፍጠር እንደመነሻ ተወስዶ ውይይት ይደረግበታል፡፡

2.2 የትምህርትና ቴክኖሎጂ ልማት ሠራዊት ግንባታ፡-

በየደረጃው ያለው የትምህርትና ቴክኖሎጂ ልማት ሠራዊት ሁለቱን የልማት አቅሞች በማቀናጀትና እንደ አንድ በማንቀሳቀስ ወደ ተሟላ ቁመና ባለመድረሱ ከላይ ለመግለጽ እንደተሞከረው በትምህርትና ስልጠና ሥራ ለሚታዩ ችግሮች መንስኤ ሆኗል፡፡ በመሆኑም በየደረጃው ያለው አመራር የትምህርትና ቴክኖሎጂ ልማት ሠራዊት ለሥራዎቻችን ስኬታማነት ዋናው ሞተር መሆኑን እንዲሁም በተናጠል የሚመዘገቡት ውጤቶች ጊዚያዊ

እንጂ ዘላቂና አስተማማኝ ስኬትን የሚያረጋግጡ አለመሆኑን በመገንዘብ ቡቴ/ሙ መዋቅሩ ያሉትን አደረጃጀቶች ማለትም 1ለ5 ትራንስፎርሜሽንና ሌሎች አደረጃጀቶችን በማጠናከር ወደ ተሟላ ቁመና በማድረስ ወደ ንቅናቄ መግባትና የትምህርትና ስልጠና ሥራዎቻችንን ውጤታማ ማድረግ እንደሚገባ መነሻና ታሳቢ መሆን ይገባዋል፡፡

2.3 የቁልፍ ተግባራት አፈፃፀም :-

የትምህርትና ስልጠና ሴክተሩ ከተልእኮው አኳያ የትምህርትና ስልጠና ተደራሽነት፣ ፍትሐዊነት፣ አግባብነትና ጥራትን በማጎልበት ለአገራችን ሁለንተናዊ እድገት በቂና ብቁ የሰው ሀብት በማቅረብ በኩል ከላይ በተገለፀው መልኩ በርካታ ሥራዎች ተሠርተዋል፤ ውጤትም ተመዝግቧል፡፡ ምንም እንኳን እነዚህ ውጤቶች የተመዘገቡ ቢሆንም ከተቀመጡ ግቦችና በየደረጃው ከሚፈለገው ብቁ የሰው ሀብት አንፃር ያልተሻገርናቸው ችግሮች እና ተግዳሮቶች አሉ፡፡ በሁሉም የትምህርትና ሥልጠና ዘርፎች በተለይ የተማሪዎች/የሠልጣኞችን የመማር ውጤት ከማሻሻል አኳያ ችግሮቹ የገዘፉ ናቸው፡፡ ለዚህ ደግሞ ሥራዎቻችንን በተሟላ የትምህርት ቴክኖሎጂ ሠራዊት አግባብ በተሟላ ሁኔታ መፈፀም ባለመቻላችን ነው፡፡

በመሆኑም ከትምህርት ሚኒስቴር ጀምሮ በየደረጃው በሚገኙ የቴ/ሙ/ት/ስ/ ተቋማት፣ አሰልጣኞችና፣ ሠልጣኞች እና ሠራተኞች በ1 ለ5 ቡድኖች ተደራጅተው እንዲሁም ለሥራው አጋዥ የሆኑትን የለውጥ መሣሪያዎች ማለትም ቢ.ፒ.አር፣ ቢ.ኤስ.ሲ፣ የዜጎች ቸርተር፣ ካይዘንን በመጠቀም የትምህርትና ስልጠና ጥራትና አግባብነት በማረጋገጥ ረገድ ሰፊ ክፍተት አሉብን፡፡ የመንግሥት ክንፉ በ1 ለ5 ቡድኖች በማደራጀት ወደ ሥራ በማስገባት የተሻለ ውጤት እያስመዘገቡ ያሉ ቢሆንም ሁሉንም አቅሞች በተዋሃደ መልኩ እንደ አንድ መርተውና አንቀሳቅሰው ባለባለመምራታቸው ወደ ተሟላ ቁመና አልደረሱም፡፡ ስለዚህ በየደረጃው ያለው አመራር እነዚህን አደረጃጀቶች አጠናክሮ ሁሉንም አቅሞች በማሳተፍ ወደ ተሟላ ቁመና ማድረስ ባለመቻሉ ለዘመኑ ያስቀመጥናቸው ግቦችና አላማዎች በተሟላ መልኩ ማሳካት አልተቻለም፡፡ በንቅናቄ መድረኩም ከላይ የተጠቀሱትን ችግሮች መፍታት እንዲቻል በንቅናቄ ሰነዱ ላይ አቅጣጫዎች ተቀምጠዋል፡፡

2.4 ተቋማዊ ለውጥና መልካም አስዳዳር ስራዎች ያሉበት ደረጃ፡-

በመልካም አስተዳዳር ፓኬጅ በየደረጃው በተካሄዱ ምልክታዎችና ግምገማዎች በትምህርትና ሥልጠና ጥራት፣ ተደራሽነትና አግባብነት፣ በኪራይ ሰብሳቢነትና በመልካም አስተዳዳር የሚታዩ ችግሮች ተለይተዋል፤ የመፍትሔ አቅጣጫዎችም ተቀምጠዋል። እነዚህ ችግሮች በአንድ ጊዜ የሚጠናቀቁ ባለመሆናቸው በአጭር፣ በመካከለኛና በረጅም ጊዜ መፍታት የሚያስችሉ የመፍትሔ አቅጣጫዎች ተቀምጠዋል። በመሆኑም በተደራጀ የቴክኖሎጂ ሠራዊት ለችግሮቹ መፍትሔ በመስጠት ለሕዝብ በገባነው ቃል መሠረት የሕዝቡን አንገብጋቢ ጥያቄ የሆነውን የቴክኒክና ሙያ የትምህርትና ስልጠና ጥራትና ተደራሽነት እንዲሁም ከስራ ጋር ማስተሳሰር ጉዳይ መልስ መስጠት ይገባል። በሌላ በኩል ደግሞ በ2010 ዓ.ም የተሰጡ ልዩ ልዩ ስልጣናዎች በተለይም የስምንቱ መመሪያዎች አፈጻጸም ላይ የነበረ ጥንካሬና ድክመት ተገምግሞ ለተሻለ አፈጻጸም ዝግጁነት መደረጉ እና በመመሪያው መሰርት የዜጎች ቻርተር፣ መልካም አስተዳዳር ፓኬጂ እና ውጤት ተኮር ዕቅድ ተከልሰው ተግባራዊ መደረጋቸው፤ በኤጀንሲው ሪፎርም ክፍልና በት/ሚኒስቴርና በዳይሬክቶሬቶች መካከል የነበረው በጋራ የመስራት ባህል በክልሎችና ኮሌጆች እንዲፈጠር ለማድረግ የተጀመረውን ስራ፣ እንዲሁም የተጀመረው የውስጥና የውጪ ሱፐርቪዥን ክትትል፣ ግምገማና ምዘና በጥሩ ጎን የታዩ ሲሆኑ በአፈፃፀም የነበሩ ክፍተቶችም እንደመነሻ ተወስደዋል።

2.5 የሁለተኛው የእድገትና የትራንስፎርሜሽን እቅድ አፈፃፀም፡-

የሁለተኛው የእድገትና የትራንስፎርሜሽን እቅድ የቴ/ሙ ትምህርትና ስልጠና ተደራሽነትና ፍትሐዊነትን እንዲሁም የሰልጣኙን ብቃትና ውጤታማነት የተመለከቱ ግቦች በአምስት አመቱ ለማሳካት ታቅደዋል። ላለፉት ሦስት ዓመት እነዚህን ግቦች ለማሳካት ጥረት ስናደርግ ቆይተናል። ይሁንና በሂደቱ ያሳካናቸውና ያላሳካናቸው ግቦች አሉ። በመሆኑም በቀሩት ሁለት የትግበራ አመታት ውስጥ የተሳኩና ያልተሳኩ ግቦችን በመለየት ግቦቹን አሳክቶ የስልጠናን ጥራትና የዜጎችን ተጠቃሚነት ለማረጋገጥ እንዲቻል ሰፊ ርብርብ ማድረግ የሚጠይቅ በመሆኑ የሁለተኛው የእድገትና የትራንስፎርሜሽን እቅድ ለንቅናቄ መድረኩ መነሻ ሆኗል። የዚህ ማስፈጸሚያና መከታተያ ኮርፖሬት BSC ውጤት ተኮር ዕቅድ ከ2010 -2012 ታቅዶ ተግባራዊ መሆን መጀመሩ፤ አፈጻጸሙን የመለካት ተግባር

በአውቶሜሽን የማገዝ ስራው መቀጠሉና በዴሊቨሮሎጂ ወሰኝ በሆኑ ጉዳዮች ላይ ትኩረት አድርጎ መስራት መጀመሩ እንደ መልካም አጋጣሚ ተወስዷል፡፡

2.2 ዓበይት ተግባራት ግምገማ እንደ መነሻ

2.2.1 የሙያ ደረጃ ምደባና ብቃት ምዘና በተመለከተ፤

የኢንዱስትሪው መሪ ከሆኑት የዘርፍ መ/ቤቶች ጋር በጋራ ዕቅድ በማውጣት አፈፃፀሙ ቢለያይም ሰፋፊ ስራዎች ተሰርተዋል፤ በዚህ ረገድ መግባባት በመፍጠር የተሰሩ ስራዎችን ስናይ ፤ በርካታ የሙያ ደረጃ ምደባ ማካሄድ መቻሉ፤ የተሰሩትን የሙያ ደረጃ ከኢንዱስትሪው ፍላጎት ጋር ለማጣጣምና ጥራቱን ለመጠበቅ የክለሳ ስራዎች እየተሰሩ መምጣታቸው፤ የብቃት ምዘና መሳሪያዎችን በማዘጋጀትና ለሁሉም እንዲዳረስ በማድረግ የብቃት ምዘና ስራዎች በስፋት መካሄዳቸው፤ የብቃት ምዘና ማእከላት እውቅና በመስጠትና መዛኝ በማፍራት የውጤት ተኮር ስርዓቱን በሙያ ደረጃ መነሻነት ስልጠናው ተሰጥቶ በምዘና እንዲጠናቀቅና ብቃቱ የተረጋገጠ የሰው ሀይል ወደ ስራ ገበያ የማሰማራት ስራ በክህሎትና በአመለካከትም ግንዛቤ ለመፍጠር ትልቅ ስራ መስራት የታቻለበት መሆኑ፤ ከታቀደው አንጻር አፈጻጸሙ አነስተኛ ቢሆንም አርሶ/ አርብቶ አደር ሳይቀር ብቃቱን በማረጋገጥ የቴ/መ/ት/ሥ/ የብቃት ማዕቀፍ አካል መሆን እንደሚችል የተደረገበት ስራ ተሰርቷል። በተጨማሪም የብቃት ምዘና አሰጣጥ ተአማኒነት እንዲኖረው ከማድረግ፤ የሚታዩ ብልሹ አሰራሮችን ኪራይ ሰብሳቢነት ተግባራት፤ የብቃት ማረጋገጫ ሰርቲፊኬት አሰጣጥ መዘግየት፤ ወዘተ የመሳሰሉትን ቴክኖሎጂ በመጠቀም ግልፅ አሰራር ለመፍጠርና የሀሰት ማስረጃን ለመከላከል የተጀመረው ጥረት በሁሉም የብቃት ምዘና ኤጀንሲዎች ተጠናክሮ መቀጠሉ፤ በየክልሉ ችግር የፈጠሩ መዛኞችና ምዘና ማእከላትን በህግ በመጠየቅና ፍቃዳቸውን መሰረዝ ተጠናክሮ የቀጠለ መሆኑ አበረታች ውጤት ነው።

ይሁን እንጂ የኢንዱስትሪ ባለቤትነት እንዲረጋገጥ የተሰሩ ስራዎች ቢኖሩም አሁንም የኢንዱስትሪ ባለቤትነት ባለመረጋገጡ ሰፋፊ ችግሮች መኖራቸው፤ የቴ/መ/ት/ስ/ ዘርፍና ኢንዱስትሪ በተለይም በተጨማሪ በስራ ላይ ካሉ ኢንዱስትሪዎችና ባለሙያዎች የጠነከረ ግንኙነት ፈጥሮ ጥራት ያለው ሙያ ደረጃ ከማውጣትና የተሟላ የምዘና መሳሪያዎች አውጥቶ የማዳረስ ችግሮች መኖራቸው፤ አሰልጣኞች መቶ ፐርሰንት ቴክኖሎጂ መቅዳት መቻላቸውን በምዘና ማረጋገጥ በስርዓት ተይዞ አለመመራቱ፤ የምዘና ማእከላት ተደራሽ አለመሆን፤ የመዛኞች ብቃት ማነስና በየሙያ ዘርፉ የተሟላ መዛኝ አለመኖሩ፤ ምዘና በጊዜው ከማካሄድ መዘግየት ችግር አለመቀረፉ፤ አሁንም የተአማኒነትና ኪራይ ሰብሳቢነት ችግር መኖሩ፤ የምዘና መሳሪያዎች በተሟላ መንገድ በጊዜ ያለመውጣታቸውና

አለማድረስና በወቅቱ መረጃና ሪፖርት ልውውጥ ላይ ችግር መኖሩ የተለዩ ክፍተቶች መሆናቸው ተለይቷል። እነዚህንና ሌሎችንም ችግሮች በንቅናቄው መድረክ በዝርዝር የሚታዩ ጉዳዮች ይሆናሉ።

2.2.2 የአሰልጣኝ ልማትና ተቋማት አቅም ግንባታ

የቴ/ሙ/ት/ስ/ ውጤት ተኮር ስርዓቱን ለመተግበር ቁልፍ ሚና ያለው አሰልጣኝ መሆኑና የመጀመሪያው ግብ ተብሎ የተያዘው የተቋምና የኢንዱስትሪ አሰልጣኝ ማፍራት ሲሆን በዚህ መሰረት በየደረጃው በመጠንና በጥራት ለማሟላት የተለያዩ ጥረቶች እየተደረጉ መምጣታቸውና በኤ፤ቢ፤ሲ ደረጃ በቴ/ሙ/ት/ስ ተቋማት በተለይ የሲ ደረጃ በምዘና ብቃታቸው የተረጋገጠ በሲቭል ሰርቪስ መስፈርት መሰረት ክልሎች በጀት በመያዝ በስፋት ማፍራት የተቻለ ሲሆን የሲ ደረጃ አሰልጣኞችን ወደ ቢ እና ኤ ደረጃ ለማሰልጠን የቴ/ሙ/ት/ስ ኢንስቲትዩት (TI) 15 ሳተላይቶችን በመጠቀም ማሰልጠን ተጠናክሮ የቀጠለ መልካም ጅምር ነው። እንዲሁም የክልልና የተቋማት አመራሮችን በአጫጭር ስልጠና የማብቃት ስራ ተጠናክሮ የቀጠለ ተግባር ነው። የኢንዱስትሪ አሰልጣኝ ከማፍራት አኳያ የጋራ እቅድ በማውጣት ሰፋፊ ስራዎች መስራታቸውና ተጠናክረው መቀጠል የሚገባቸው ሲሆን ጥራትን ከማስጠበቅ አንጻር ደግሞ መጠናከር የሚገባው ስራ መሆኑ ታይቷል። ከዚህ ጎን ለጎን የትብብር ሥልጠና እየተሰጠ መምጣቱና ኢንዱስትሪ ድርሻቸውን የመወጣት ጅምር መኖሩ በበጎ ጎኑ የታየ ሲሆን የጥራት ክፍተቱን ማስተካከል አጠናክሮ ሊሰራ የሚገባው ስራ መሆኑ ታይቷል።

ሆኖም ግን በየደረጃው ያለው የቴ/ሙ/ት/ስ/ ተቋማት ስፋት ያለው የአሰልጣኝ እጥረት፣ በተግባር ስልጠና፣ ለኢንዱስትሪ ድጋፍ በመስጠት የአሰልጣኝ ዓቅምና ተነሳሽነት ማነስ፣ በተለይ መቶ ፐርሰንት ቴክኖሎጂ መቅዳትና ማሻገር የሚችል ሀይል ለማፍራት የተሰራበት ርቀት በጣም አነስተኛ መሆኑ፣ የከሪኩለምና ቲቲኤልኤም (TTLM) ዝግጅት ጥራት መጓደል፣ የኢንዱስትሪ ማሰልጠኝ ቦታዎችንና የኢንዱስትሪ አሰልጣኞችን ብቃታቸውን አረጋግጠን ጥራት ያለው የትብብር ስልጠና በምርጥ ተሞክሮ ደረጃ በኢንዱስትሪ ባለቤትነት ማከናወን ያለመቻል ሰፊ ክፍተት መኖሩ በትኩረት ይዞ ለውጥ ማምጣት የሚጠበቅብን ይሆናል።

ሰልጣኝ ልማት በተመለከተ የተሰሩ ስራዎች ሰፋፊና አበራታች ናቸው። በመደበኛና አጫጭር ስልጠናዎች ለበርካታ ዜጎች በተለያዩ መ.ያዎች በማሰልጠንና ወደ ገበያው በማሰማራት በግልም ሆነ ተደራጅተው ስራ ፈጥረው እንዲሰሩ እንዲሁም በኢንዱስትሪዎች ተቀጥረው ለኢኮኖሚያዊ እድገት ተገቢውን አስተዋጽኦ የሚያሳድጉበት ሁኔታ እያደገ መምጣቱ፤ በዚህ ሂደት ሴቶችን በስልጠናው ተጠቃሚ የማድረግ ሰፊ ስራ መሰራቱና ውጤትም ማምጣቱ፤ የአካል ጉዳተኞች ተጠቃሚ ለማድረግ የተጀመሩ ስራዎች መኖራቸው፤ የሚሰጠው ስልጠና በስራ ገበያ ላይ እንዲመሰረት፤ በመ.ያ ደረጃ መነሻነት ከሪክለምና ቲቴኤልኤም (TTLM) በማዘጋጀት በተግባር በኢንዱስትሪና በተቋም ውስጥ በማሰልጠን በመጨረሻም በምዘና ብቃትን በማረጋገጥ እንዲጠቃለል የማድረግ ስራ በተለይ በመደበኛ ስልጠና በስርዓቱ እንዲመራና እንዲተገበር መደረጉ መጠናከር የሚገባው ነው።

ይሁን እንጂ አሁንም ያሉትን ተቋማት አሟጦ ከመጠቀም አንጻርና ተገቢ የኢንዱስትሪ ማሰልጠኛ መለየትና የስልጠናውን ጊዜ በውጤት ተኮር ስርዓት ከመተግበር አንፃር ክፍተቶች ያልተቀረፉ መሆናቸው፤ የስልጠና ጥራት መጓደል፤ ስልጠናው በማሽነሪ እጥረትና በአግባቡ መጠቀም ካለመቻል የተነሳ በተግባር ከማሰልጠን አኳያ ጉድለቶች መኖራቸው፤ ሴቶችን ገበያው በሚፈልገው በተለይ በማኑፋክቸሪንግ ተጠቃሚ ከማድረግ አኳያ ክፍተት መኖሩ፤ ለአካል ጉዳተኞች ምቹ ሁኔታ በመፍጠር በሚፈለገው ደረጃ ተጠቃሚ አለማድረግ፤ ስልጠናው ፕሮጀክት መሰረት ያደረገ ከመሆን አንፃር ክፍተቶች ያሉበት መሆኑ፤ የትብብር ስልጠናው የጋራ እቅድ ከማቀድ ጀምሮ ጥራት መጓደል።

የተቋማት አቅም ግንባታ ስራዎችን ስንመለከት የክልል መንግስታት በጀት በመመደብ ተቋማት መገንባትና ማሽነሪዎችና ተሽከርካሪዎች የማሟላት ስራ እየተሰሩ መሆናቸው፤ በተቋማት ግንባታ የህብረተሰቡን ተሳትፎ በማጠናከርና በመደራጀት በጉልበት፤ በገንዘብና ማተሪያሎች ተዋፅኦ እያደረጉ መሰራት መጀመሩና በአንዳንድ ክልሎች ባለሀብቶች ተሳትፎ ማድረግ መጀመራቸው፤ በአጋር ድርጅቶች በተለይ በጀርመን (GIZ እና KFW) ፤ በጣልያን መንግስት፤ በርካታ የፖሊቴክኒክ ኮሌጆች መሰራታቸውና በማሽን መሟላታቸው እንዲሁም የቴክኒክ ድጋፍ መደረጉ፤ እንዲሁም በዓለም ባንክና በኮሪያ መንግስት በቀጣይም ድጋፍ ለማግኘት እየተሰራ መሆኑ ሊበረታታ ይገባል።

ይሁን እንጂ አሁንም የቴ/ሙ/ት/ስ/ ተቋማት ተደራሽነት ችግር በጣም ሰፊ መሆኑ፤ የመንግስትም ሆኑ የግል የቴ/ሙ/ ማሰልጠኛ ተቋማት ደረጃቸውን ያላሟሉ መሆናቸው፤ የማሽነሪዎች እጥረት በስፋት ያለ መሆኑ፤ የማሽነሪዎች ማርጀትና አለመጠገን፤ ስራ ላይ ያሉትም በሚፈለገው መልክ ጥቅም ላይ አለማዋል፤ የተጀመሩ ዎርክሾፕ ግንባታዎች በቶሎ አልቆ ወደ ተግባር አለመግባት፤ ግንባታዎችና የውስጥ መንገዶች ለአካል ጉዳተኞች ምቹ አለመሆንና የማሰልጠኛ መሳሪያዎች አለማሟላት ችግር፤ የውስጥ ገቢን ማዳበርና ፕሮጀክት በመቅረፅ ሀብት በማፈላለግ ረገድ ደካማ መሆን፤ በየክልሉ የሚሰሩ ፕሮጀክቶች፤ የተቋማትና የስልጠና አፈጻጸም መረጃ በጥራት ያለመያዝና በወቅቱ ለሚመለከተው ክፍል አለማስተላለፍ፤ የኢንፎርሜሽን ማናጂሜንት ስርዓት አለመኖር የድጋፍና ክትትል ማነስ፤ የሚያሰሩ የስርዓቱ ማንዋሎች በሚፈለገው መልኩ አለማዳረስ፤ ወዘተ፤ ትኩረት በመስጠት ሊፈቱ የሚገባቸው ችግሮች መሆናቸው ተለይቷል፡፡

እንዲሁም የቴክኖሎጂና የብዩዳ ማዕከላትን በማደረጃት ወደ ስራ ለማስገባት የመለየት ስራ ተሰርቶ በፌደራል ደረጃ በዓለም አቀፍ ደረጃ የብዩዳ ኢንጂነሮችን የማፍራት ስራ ተሰርቷል፡፡ ይሁን እንጂ ቀደም ብለው የተለዩት ማዕከላት በተገቢ ማሺኖችና ጥሬ ዕቃ ባለመደራጀታቸውና ወደ ስራ ባለመግባታቸው ብቁ ባለሙያ በማፍራት ደረጃውን የጠበቀ ቴክኖሎጂ ለሀብረተሰቡ ማቅረብ አልተቻለም፡፡ በመሆኑም በሚቀጥለው የንቅናቄ መድረክ የችግሮቹ መነሻና መፍትሄዎቻቸው ላይ በዝርዝር ውይይት ተደርጎ መግባባት ላይ ይደረሳል ተብሎ ይጠበቃል፡፡

2.2.3 የኢንዱስትሪ ኤክስቴንሽን ድጋፍና ቴክኖሎጂ ሽግግርን በተመለከተ፤

የጥ/አ/ ተቋማት በቴ/ሙ የማሰልጠኛ ተቋማት ተፈልፍለው የኢንዱስትሪያላይዜሽኑ መሠረት መሆን እንዳለባቸው እምነት በመያዝ ለዚሁ የሚደግፍ አሰራር በማስቀመጥ የተሟላ ድጋፍ በማድረግና አቅማቸውን በማሳደግ በሂደት በአለም አቀፍ ደረጃ ተወዳዳሪ መሆን እንዳለባቸው ታሳቢ ያደረገ ዕቅድ ወጥቶ እየተተገበረ ነው፡፡ ከፌደራል እስከ ቴ/ሙ ተቋማት ድረስ ለዚሁ ስራ የሚደግፍ አካል በማደራጀት እና በማሰማራት ሰፋፊ ስራዎች በመስራት ቁጥራቸው ቀላል የማይባል ጥ/አ/ኢንተርፕራይዞች ተደራጅተው በገበያ የመወዳደር ዓቅም በመፍጠር ከደረጃ ወደ ደረጃ መሸጋገር መቻላቸው እየታየ መምጣቱ፤ የእሴት ሰንሰለት ትንተና ስራ ከልማት ዘርፍ መ/ቤቶች ጋር በመቀናጀት አዲስ የመስራትና የክለሳ ስራም በማካሄድ ቴክኖሎጂ በመቅዳት አብዣሮዎችን በማብቃት

የማሸጋገር ስራ በመስራት ሀብት የሚገኝበት ሁኔታ እየተፈጠረ መምጣቱ፤ የካይዘንና ኢንተርፕረንሲቲ ድጋፍ በመስጠት ጥ/አ/ኢንተርፕራይዞችን የአሰራር አቅምና ምርታማነት የማሳደግ ስራ መሰራቱ ሊጠናከሩ የሚገባቸው መልካም ስራዎች ናቸው።

በድጋፍ አሰጣጡ ሂደት እየታዩ የመጡ መስተካከል የሚገባቸው ችግሮች ፤ የእሴት ሰንሰለት ትንተና ስራ ጥራት መጓደል፤ የሚሰሩ እሴት ሰንሰለት ስራዎች ከሚመለከተው የልማት ዘርፍ በትስስር አለመስራት፤ የሚሰሩና የሚሸጋገሩ ቴክኖሎጂዎች ከፍተኛ የጥራት ችግር ያለቸው መሆኑ፤ ከእሴት ሰንሰለት ትንተና ውጭ የሚሰሩ ቴክኖሎጂዎች መኖራቸው፤ ተሰርተው ሳይሸጋገሩ በየተቋማቱ የሚቀመጡ ቴክኖሎጂዎች በርካታ መሆናቸው፤ በቴክኖሎጂ መቅዳት የበቁ ጥ/አ/ኢንተርፕራይዞች በጣም አነስተኛ መሆናቸው፤ በካይዘን ስራ ተቋሞቻችን እራሳቸው ሞዴል አለመሆናቸውና በሌሎች ተቋማት የሚቀደሙ ብዙ መሆናቸው፤ ለጥ/አ/ኢ ክፍተትን መሰረት አድርጎ መደገፍን አምኖ መተግበር ላይ ሰፊ ክፍተት መኖሩ፤ 4ቱንም ድጋፍ አሟልቶ መስጠት ላይ የአቅምም ሆነ የተነሳሽነት ችግር መኖሩ ተለይቷል። ይህንን ችግር ለመፍታት የባለድርሻ አካላት ሚናና ተሳትፎ በመድረኩ በስፋት ወይይት ይደረግበታል።

2.2.4. የምህንድስና ብቃት ማዕከል በተመለከተ፤

ብየዳ የማኑፋክቸሪንግ እንዲስትሪ 70% ግብዓት ሆኖ የሚያገለግል በመሆኑና የቴክኖሎጂ ዓቅም ግንባታና የትናትና ምርምር ለውጤት ተኮር ስርዓቱ ትግበራ መሰረታዊ አስፈላጊነት ያለው በመሆኑ ይህን የብየዳና ፋብሪኬሽን ማዕከል እንዲቋቋም ሆኗል። ይህም ሲባል ማዕከሉ እነዚህን ሶስት ተልዕኮዎች ይዞ ለወደፊቱ ወደ ኢንስቲትዩት አዲስ ለዘርፉ እንዲደግፍና በሂደት TI ወደቴክኒካል ዩንቨርሲቲ ሲያድግ ዩንቨርሲቲ ሲያድግ ዩንቨርሲቲው አንድ አካል ሆኖ እንዲደራጅ ታሳቢ አድርጎ የተደራጀ ነው። ብየዳው ለሁሉም የመሰረተ ልማት አውታሮችና ፤ የማኑፋክቸሪንግ ኢንዱስትሪዎች ትልቅ ፋይዳ ያለው ስለሆነ የቴ/ሙ/ት/ስ አሰልጣኞችና የኢንዱስትሪ ባለሙያዎችና የጥ/አ/ኢንተርፕራይዞች እያበቃ ይገኛል። ይህ ስራ ከፌዴራል ብቻ ተስርቶ የሚያበቃ ባለመሆኑ በክልሎች ተመሳሳይ ማዕከላት እንዲቋቋም ጥረት እየተደረገ ነው። የፋብሪኬሽን ተልዕኮም ቴክኖሎጂ ለመቅዳት ቴክኒኮችን የመቅዳት አቅም ግንባታ አስፋለጊ በመሆኑ ለመጀመሪያ ጊዜ ከአንድ ሺ በላይ የቴክኖሎጂ አካላት ያሉት ትራክተር በመምረጥ አባላቱ ከመምራት ጀምሮ እስከ መገጣጠሚያ በተግባር የኤጀንሲው ባለሙያዎች ቴክኖሎጂ የመቅዳት ዓቅማቸው ለመገንባት ታቅዶ እየተሰራ ነው። በተመሳሳይ ዘርፍ በጥናትና ምርምር መደገፍ

የሚፈልግ በመሆኑ እስከአሁን ወደ ትግበራ የተሸጋገረ ባይሆንም ይህም እንደ አንድ ተልዕኮ በመስጠት ለወደፊት ተጠናክሮ መስራት እንዳለበት ታሳቢ ተደረጎ በBPR ጥናቱ እንዲካተት ተደርጓል። የእስከአሁን አፈጻጸሙ የብዩዳው በተሻለ መንገድ ሲሆን ማለትም በዓለም አቀፍ ደረጃ ሰርቲፋይድ የሆኑ ኢንጀነሮችና አሰልጣኞች እንዲሁም የብዩዳ ባለሙያዎች በማፍራት ጥረት የተደረገ ሲሆን በዚህ ሂደት የGIZ እና KFW ድጋፍ ትልቅ ድርሻ ነበረው። በዚህ መስክ የሚቀሩ ስራዎች በክልሎች እንዲቋቋሙ የተፈለጉ ተቋማት ማጠናከር የፌዴራል ተቋሙም በዓለም አቀፍ ደረጃ እውቅና እንዲያገኝ ተጨማሪ የማጠናከሪያ ስራዎች መሰረት የሚያስፈልግ መሆኑ ነው። የፋብሪኬሽን ስራ አፈጻጸም ሲታይ አሁን ወደ ማፍረስ ስራ በመሸጋገር የተጀመሩ ስራዎች ቢኖሩም በሚፈለገው ፍጥነት እየሄደ አይደለም። ምክንያቱም መጀመሪያ ወደ ስራ ታስቦ ሲገባ ብቁ እውቀት፣ የጠራ እቅድ፣ ብቁ ዝግጅት ተደርጎበት የተገባ አለመሆኑ፣ ሰፊ የግልሙያ ዓቅም ክፍተት መኖሩ (አመለካከት፣ እውቀት፣ ክህሎት ችግር መኖሩ) የስራ ባህሪው የፋብሪካ ዓይነት በመሆኑ ለዚህ የሚመጥን የግብዓት አቅርቦት ስርዓት አለመዘርጋቱ እና የውጭ ምኒዛሪ እጥረቶች ዋንኞቹ ቸግሮች ናቸው።

I. አጠቃላይ ዓላማ

በቴሙትስ ስትራቴጂ ፈፃሚነትና ተጠቃሚነት ወሳኝ ሚና ያላቸው ባለድርሻ አካላት፣ ተጓዳኝና የህ/ክንፍ አካላት በተለያዩ የንቅናቄ መድረኮች የጋራ መግባባት በመፍጠር ወደ ወሳኙ የትግበራ ምዕራፍ እንዲሰማሩ በማድረግ በቀሪው 2 ዓመት የሁለተኛ የእድገትና ሽግግር እቅድ የተቀመጡ ግቦችና በለፈው 3ዓመት ያልተፈፀሙ ግቦች በማካካስ በቀሪው ጊዜ ውጤታማ አፈፃፀም ለማስመዝገብ።

II. ዝርዝር ዓላማ

- የቴሙትስ ስትራቴጂ በመፈፀም ወሳኝ ሚና ያላቸው ባለድርሻ አካላት በስትራቴጂውና በዕትፅ 2 ቀሪ ጊዜያት የሚፈፀሙ ግቦች አፈፃፀም ዙርያ የጋራ ግንዛቤና ድምዳሜ እንዲደርሱ በማድረግ በተቀናጀና በተዋሃደ አግባብ በማሰማራት የላቀ ውጤት ለማስመዝገብ የሚቻልበት ምቹ ሁኔታ ለመፍጠር።
- በስልጠና፣ ቴክኖሎጂሽግግርና ምዘና ተፈላጊ ተሳትፎ በማድረግ የህዝብ ተጠቃሚነት ለማረጋገጥ።
- በቴክኒክና መያ ትምህርትና ስልጠና ስትራቴጂዎች፣አዋጆች፣ደንቦች፣የአሰራርና የስርዓት መመሪያዎች ላይ ግልፅነት በመፍጠርና የተግባር መመሪያ እንዲሆኑ በማድረግ የቴሙትስ ስትራቴጂ ወደማይቀለበስበት ደረጃ ለማድረስ።
- በአዲሱ የትምህርትና ስልጠና ፍኖተካርታ በየደረጃው የሚገኝ ይህ/ሱብ ክፍል በማወያየት ጠቃሚ ግብአት ለማሰባሰብ
- ቅንጅታዊ አሰራር በማስፈን ውጤታማ የሃብት አጠቃቀም ለማረጋገጥ።
- አሁን የተፈጠረው የለውጥ ፍላጎትና የህዝብ መነሳሳት ግለቱ በመጠበቅ ወደ ልማታዊ አቅም መቀየር።

III. የእቅዱ ግብ

1. የንቅናቄ መድረኮችና ተሳታፊዎች መለየት
2. የመወያያ ሰነዶች ማዘጋጀት አወያዮች መለየት
3. የስልጠናና ውይይት መርሃ ግብር ማዘጋጀት
4. ለስልጠና የሚያስፈልግ በጀት ማፈላለግ
5. የክትትልና ድጋፍ ስርዓት መዘርጋት
6. የመድረኮች ውጤት መገምገም፣ ሪፖርት ማቅረብና ተሞክሮ መቀመር

IV. የሚጠበቅ ውጤት

- በሁሉም ባለድርሻ አካላት በቴሙትስ ስትራቴጂና አፈፃፀም ዙርያ የጋራ ግንዛቤ በማስያዝ ለአፈፃፀሙ ዝግጁ የሆነ ሰራዊት መፍጠር።
- በቴሙትስ ረቂቅ ፍኖተ ካርታ ጠቃሚ ግብአት ማሰባሰብ
- ከመድረኮቹ በኋላ ሁሉም የሚመለከታቸው አካላት የጋራ እቅድ በማዘጋጀትና የስምምነት ሰነድ በመፈራረም በቅንጅት ወደ ተጨባጭ ተግባር መሸጋገር።
- በቀሪው 2 ዓመታት የታቀዱ እቅዶች በላቀ ደረጃ በመፈፀም በስልጠና ተደራሽነት፣ ጥራት፣ ፍትሃዊነትና አግባብነት ላይ ከፍተኛ እመርታ ማረጋገጥ።
- ጥቃቅንና አነስተኛ ተቋማት ቴክኖሎጂ ከመጠቀም፣ በምዘና ብቃታቸው ከማረጋገጥና ከአንድ የእድገት ደረጃ ወደ ሌላ የተሻለ የእድገት ደረጃ መሸጋገር ላይ አይነታዊ ለውጥ ማረጋገጥ።
- የሰለጠኑና የተመዘኑ አርሶና አርብቶ አደሮች በከፍተኛ መጠን በመጨመር በምርታማነትና ጥራት ላይ ለውጥ ማረጋገጥ።
- በከተማና በገጠር የሚገኙ ስራ እጥ ወጣቶች ወደ ስራ ማሰማራት።

V. የአፈፃፀም አቅጣጫዎች

- አደረጃጀቶችን በማጠናከር በንቅናቄው ሂደት ድርሻቸው ኢንዱወጡ ማድረግ
- የፍኖተ ካርታ ረቂቅና ሌሎች አጀንዳዎች ለተለያዩ የህ/ክፍሎች አንድ ላይ ለአንድ ቀን የሚሰጥ ሲሆን ለአሰልጣኞችና ሰልጣኞች ግን ፍኖተካርታው ብቻ ለ አንድ ሙሉ ቀን ይሰጣል

- መድረኮቹ የተሟላ ተሳትፎ በሚያረጋግጥ መንገድ እንዲካሄዱ ማድረግ (ሁሉም የሚመለከታቸው አካላት ማሳተፍ)፡፡
- ተሳታፊዎች ሙሉ መግባባት ላይ እንዲደርሱ ማስቻል፡፡
- ብቁ ዝግጅትና ግልፅነት ያለው አካሄድ መከተል፡፡
- ግልፅ ተልዕኮ ማስጨበጥና ተጠያቂነት በሚያስከትል መንገድ ማስማራት፡፡
- መድረኮች ግልፅ የክትትልና ድጋፍ ስርዓት በመዘርጋት በጥብቅ ዲስፕሊን መምራት
- መድረኮች ከፌደራል እስከ ወረዳ በተቀናጀና በተሳሰረ አግባብ መምራት
- የፌደራል አመራሮች እስከ ክልል ወርደው የሚደግፉበት አቅጣጫ መከተል

VI. ዝርዝር አፈፃፀም

6.1 የንቅናቄ መፍጠርያ መድረኮችና ተሳታፊዎች

6.1.1 በፌደራል ደረጃ የሚካሄዱ መድረኮች

- የፌደራል የቴ/ሙ/ት/ስ ዘርፍ ካውንስል መድረክ
- በክልል ደረጃ ያሉ የቴ/ሙ/ት/ስ ዘርፍ አመራሮችና የህዝብ ክንፍ
- በትኩረት ዘርፎች የተደራጁ የኢንዱስትሪ ማህበራት መድረክ
- የዘርፉ አጋር አካላት መድረክ (NGOs Forum)
- የሚድያ አመራሮች መድረክ
- የህዝብ ተወካዮች ም/ቤት ቋሚ ኮሚቴ አመራሮች
- ✓ የፌደራል የተጓዳኝ የመንግስት ክንፍ(የትኩረት ዘርፍ መ/ቤቶችና ኢንሰቲቲዩቶች አመራር) መድረክ
- ✓ ተሳታፊዎች
  - የግብርና ሚ/ርና /ማኬናዜሽን፣ እንሳት/ትራንስፎርሜሽን-ኢንሰቲቲዩት/
  - የኢንዱስትሪ ሚ/ርና /የጨርቃጨርቅ፣ቆዳ፣ብረታብረት፣ ኬሚካልና አግሮ ፕሮሰሲንግ፣ ስኳር/
  - የጤና ሚ/ር
  - የስ/ማ/ጉዳይ ሚ/ር
  - የሴቶችና ህፃናት ሚ/ር

- የመንገድና ትራንስፖርት ሚ/ርና (መንገድ ግንባታ፣ ባቡር ባህር አየር ትራንስፖርት)
- ውሃ፣ መስኖና ኢነርጂ (የውሃ ኢንስቲትዩት) ሚ/ር
- የወጣቶችና ስፖርት ሚ/ር
- የኢንፎርሜሽንና ኮሚኒኬሽን ቴክኖሎጂ ሚ/ር
- የባህልና ቱሪዝም ሚ/ር
- የንግድ ሚ/ር
- የፕብሊክ ሰርቪስና የሰው ሃብት ልማት ሚ/ር
- ሜቴክና ማሰልጠኛ ማእከል ያላቸው ኢንስቲትዩቶች
- የመንግስት ኮሚኒኬሽን
- የከተማ ልማትና ቤቶች ሚ/ር
- የኮንስትራክሽን ሚ/ር
- የፌደራልና አርብቶአደር ጉዳዮች ሚ/ር
- ✓ አስሩ ቴክኖሎጂ ኢንስቲትዩት ያሉዋቸው የኒቨርሲቲዎች /የየኒቨርሲቲ ፕሬዝደንቶችና የቴክኖሎጂ ኢንስቲትዩት ሳይንቲፊክ ዳይሬክተሮች/
  - መቐለ የኒቨርሲቲ
  - ባ/ዳር የኒቨርሲቲ
  - አ/አበባ የኒቨርሲቲ
  - ጂማ የኒቨርሲቲ
  - ድሬዳዋ የኒቨርሲቲ
  - ሀዋሳ የኒቨርሲቲ
  - ኮምቦልቻ የኒቨርሲቲ
  - አዳማ የኒቨርሲቲ
  - አ/አ ሳይንስና ቴክኖሎጂ የኒቨርሲቲ
- ✓ የፌደራልና ክልል ህ/ክንፍ አመራር መድረክ
- ✓ ተሳታፊዎች
  - የህዝብ ተወካዮች ም/ቤት አ/ጉባኤ ም/አፈጉባኤ የቋሚ ኮሚቴ ሰብሳቢዎች
  - የኢትዮጵያ መምህራን ማህበር ፕሬዝዳንት
  - የንግድና ዘርፍ ማህበራት ፕሬዝደንቶች

- የፌዴራል ሴቶች አደረጃጀቶች ፕሬዝደንቶች /የሊግ፣ ፌዴሬሽን/
- ማህበራት/
- የፌዴራል ወጣቶች አደረጃጀቶች ፕሬዝደንቶች /የሊግ፣ ፌዴሬሽን/
- የአካል ጉዳተኞች ማህበራት ኮንፌዴሬሽን ፕሬዝደንት
- የቴክኒክ ና ሙያ አሰልጣኞች ማህበር ካውንስል ፕሬዝደንቶች

6.1.2 በክልል ደረጃ የሚካሄዱ መድረኮች

- የቴሙትስ ቦርዶችና ካውንስሎች መድረክ
- የአመራር መድረክ የክልል፣ ዞን፣ ከተማ አመራር (የክልል ካብኔ ጨምሮ ሁሉም የሚመለከተው ከፍተኛ አመራር)
- የህዝብ ክንፍ መድረክ
- ✓ ተሳታፊዎች
  - የክልል ም/ቤት አ/ጉባኤ ም/አፈጉባኤ የቋሚ ኮሚቴ ሰብሳቢዎች
  - የክልሉ መምህራን ማህበር ፕሬዝዳንት
  - የክልሉ የንግድና ዘርፍ ማህበራት አመራሮች
  - የክልሉ ሴቶች አደረጃጀቶች ፕሬዝደንቶች /የሊግ፣ ፌዴሬሽን/
  - የክልሉ ወጣቶች አደረጃጀቶች ፕሬዝደንቶች /የሊግ፣ ፌዴሬሽን/
  - የክልል አርሶአደሮች አደረጃጀት /የብዙሃን ማህበራት ሊቀመንበሮች
  - የአካል ጉዳተኞች ማህበራት ኮንፌዴሬሽን ፕሬዝደንት
  - የክልሉ የጥቃቅንና አነስተኛ ማህበራት /የጨርቃጨርቅ፣ ቆዳ፣ ብረታ ብረት ... ተወካዮች/
- ✓ የክልል የተጓዳኝ የመንግስት ክንፍ(የትኩረት ዘርፍ መ/ቤቶችና ኢንሰቲቲዮች አመራር) መድረክ
- ✓ ተሳታፊዎች
  - የግብርና ቢሮ እና ተጠሪ ተቋማት
  - የኢንዱስትሪ ቢሮ

- የጥ/አ/ተቃማት ኤጀንሲ
- የማኑፋክቸሪንግ ኤጀንሲ
- የስ/ማ/ጉዳይ ቢሮ
- የሴቶችና ህፃናት ቢሮ
- የመንገድና ትራንስፖርት ቢሮ
- ውሃ፣ መስኖና ኢነርጂ ቢሮ
- የወጣትና ስፖርት ቢሮ
- የባህልና ቱሪዝም ቢሮ
- የንግድ ቢሮ
- የፕብሊክ ሰርቪስና የሰው ሃብት ልማት ቢሮ
- የመንግስት የልማት ድርጅቶች
- የመንግስት ኮሚኒኬሽን
- የከተማ ልማትና ቤቶች ቢሮ
- የኮንስትራክሽን ቢሮ
- የጤና ቢሮ

✓ በትኩረት ዘርፎች የተሰማሩ ኢንዱስትሪዎች

- የሁሉም የቴ/ሙ/ት/ስ ተቋማትና የዩኒቨርሲቲ ፕሬዝደንቶች መድረክ
- የሚድያ አመራሮች መድረክ

6.1.3 በወረዳና በኮሌጅ(ተቋም) ደረጃ የሚካሄዱ መድረኮች

- የሁሉም አሰልጣኞች መድረክ
- የሁሉም ሰልጣኞች መድረክ
- የሁሉም ጥ/አ/ተ አንቀሳቃሾች መድረክ
- የሞዴል አርሶ/አርብቶአደሮች መድረክ(የግብርና ኮለጅ ባለበት አካባቢ)
- የኢንዱስትሪዎች መድረክ
- በአካባቢው ያሉ የስራ አጥ ወጣቶች መድረክ
- የሁለተኛ ደረጃ መምህራንና ተማሪዎች መድረክ ወዘተ በተጨማሪ ይካሄዳሉ

6.1.4 በመለስ አካዳሚ ደረጃ የሚካሄድ መድረክ

- የክልል የቴ/ሙ/ት/ስ ማኅጅመንት አባላት

- የሁሉም ቴ/ሙ/ት/ስ ተቋማት አመራር (ሃላፊዎችና ኮር ስ/ሂደት አስተባባሪዎች)
- የስራ እድል ፈጠራና ምግብ ዋስትና ኤጀንሲ አመራሮች
- የአነስተኛና መካከለኛ ማኑፋክቸሪንግ ኢንዱስትሪ ኤጀንሲ አመራሮች

6.2 በየደረጃው የሚካሄዱ መድረኮች አፈፃፀም

5.2.1 የዝግጅት ምዕራፍ ስራዎች

- እያንዳንዱ መድረክ የሚመራበት እቅድ ማዘጋጀት
- ለቴሙትስ ፍኖተ ካርታ ውይይት መነሻ ተጨማሪ ዝርዝር ማስፈፀምያ እቅድ በማዘጋጀት ለክልሎች መላክ
- ከላይ የተዘረዘሩት ተሳታፊዎች እንደመነሻ በመውሰድ የእያንዳንዱ መድረክ ተሳታፊ ዓይነትና ብዛት (ቁጥር) መለየትና መወሰን
- ከተሳታፊው(መድረኩ) ተልእኮ በመነሳት ለየመድረኩ የሚሆን አጀንዳ መወሰንና የስልጠና ማተራረቢያ በሶፍት እና በሃርድ ኮፒ ማዘጋጀት
- በክልል በሚካሄዱ መድረኮች በፌደራል ከተዘጋጁ የስልጠና(የውይይት) ሰነዶች በመነሳት ከየክልሉ ተጨባጭ ሁኔታና ከመድረኩ ባህሪ አንፃር የተቃኘ ሰነድ ማዘጋጀት
- መድረክ መሪዎች መመልመልና ማዘጋጀት
- በቂ አዳራሽ፣ የድምፅ ማጉልፊያ፣ LCD ማዘጋጀት
- ለተሳታፊዎች የጥሪ መልእክት በጊዜው እንዲደርሳቸው ማድረግ
- የስልጠና መርሃ ግብሪ ማዘጋጀት
- ለስልጠና የሚያስፈልግ በጀት መመደብ

5.2.2 የተግባር ምዕራፍ ስራዎች

- መድረኩን በተቀመጠው እቅድ መሰረት በጥብቅ ዲስፕሊን መመራት
- ስልጠናው በገለፃና ቡድን ውይይት አሳታፊ በሆነ መንገድ ማካሄድ
- በየቀኑ እየተገመገመና በታዩ ክፍተቶች እርምጃ እየተወሰደ እንዲካሄድ ማድረግ

- መድረኩ የአቋም መግለጫ በማውጣት እንዲጠቃለል በማድረግ ተሳታፊው ግልፅ ተልእኮ ይዞ እንዲሰማራ ማድረግ
- የስምምነት ሰነድና የጋራ እቅድ መፈራረም ከሚያስፈልጋቸው አካላትም በመፈራረም እንዲጠቃለል ማድረግ

5.2.3 የማጠቃለያ ምዕራፍ ስራዎች

- እያንዳንዱ መድረክ እንደተጠቃለለ ተገምግሞ ሪፖርት እንዲቀርብ ማድረግ
- ቀድሞ ከሚካሄድ መድረክ ተሞክሮ በመውሰድ ቀጣይ መድረኮች ማሻሻል
- በመድረኮቹ የተነሱ ሃሳቦች ለቅሞ በመያዝ ለእቅዶች እንደግብአት መጠቀም
- መጠይቅ በማዘጋጀት ከተሳታፊው ግብረመልስ መሰብሰብ
- ለቀጣይ ተሞክሮ መቀመር

5.3 ለስልጠና የሚያስፈልጉ ሰነዶች መለየትና ማዘጋጀት

5.3.1 ከፌደራል እስከ ተቋም ለሚካሄዱ መድረኮች የሚዘጋጁ መወያያ ሰነዶች

- የቴ/መ/ት/ስ ስትራቴጂና የአፈፃፀም አቅጣጫ
- የ2ኛው ዕትዕ የመጀመርያ 3ዓመት አፈፃፀምና የቀሪ 2ዓመታት እቅድና የተተነተነ ሰነድ
- የ2011 እቅድ ሰነድ
- የትምህርትና ስልጠና ፍኖተ ካርታ (በዋናነት የቴ/መ/ት/ስ ዘርፍ)
- የዘላቂ ልማት ግቦች ዓላማና አፈፃፀም ሰነድ(SDG)

5.3.2 የመወያያ ሰነዶች አዘገጃጀትና አጠቃቀም

- የመወያያ መነሻ ሰነዶች በፌደራል ቴሙትስ ዘርፍ ይዘጋጃሉ

- ሰነዶች እንደየመድረኩ ተጨባጭ ሁኔታ ሁሉም ወይም እንደየሁኔታው በስልጠና አስተባባሪዎች የተመረጡ ብቻ ጥቅም ላይ ይውላሉ
- የቴሙትስ ስትራቴጂ፣ዕትዕ2 አፈፃፀምና ቀጣይ አቅጣጫ የ2011 እቅድ፣እንዲሁም ረቂቅ የፍኖተ ካርታ ሰነድ ግን የግድ በሁሉም መድረኮች ውይይት ከሚደረግባቸው ሰነዶች ውስጥ ይሆናሉ
- ክልሎች ከየክልሎቻቸው ተጨባጭ ሁኔታና ከየመድረኩ አስፈላጊነት አንፃር በፌደራል የተዘጋጁ ሰነዶች ከሁኔታቸው በመቃኘት የራሳቸው ሰነድ ያዘጋጃሉ

5.3.3 በመለስ ዜናዊ አካዳሚ የሚሰጡና የሚዘጋጁ የስልጠና ሰነዶች

- የተሃድሶ መስመርና የህዳሴ ጉዞ
- የኢንደስትሪ ልማት ስትራቴጂ
- የቴ/መ/ት/ስ ስትራቴጂ
- የቴክኖሎጂ ልማት አቅጣጫ
- የቴ/መ/ት/ስ የ2ኛው ዕትዕ 3ኛመት አፈፃፀምና የቀሪ 2 ዓመት እቅድ
- የሰራዊት ግንባታና የህዳሴ አመራር ጥበብ
-

7.በጀት የሚመለከት

✓ በፌደራል ለሚካሄዱ መድረኮች

- ፌደራል ቴሙትስ ኤጀንሲ
- ፌደራል ቴሙትስ ኢንስትትዩት
- ትምህርት ሚኒስትር
- ጂኦዲዜድ
- መለስ አካዳሚ

✓ መክልል ለሚካሄዱ መድረኮች

➤ የክልል መንግስታት የበጀት ምንጭ

ከያንዳንዱ አካል ምን ያህል በጀት እንደሚገኝና ከፋይናንስ ውጭ በማተርያል የሚሸፈን ካለ በዝርዝር ከሚመለከታቸው አካላት በመነጋገር ለመድረኮቹና ስልጠናዎች የሚያስፈልገውን በጀት የማፈላለግ ስራ ይሰራል።

8.የድ/ክትትል ስርዓት

- በፌደራልና በክልል ደረጃ መድረኮች የሚከታተል ኮሚቴ ይቋቋማል
- ኮሚቴዎች እንደአስፈላጊነቱ በየቀኑና በየሳምንቱ እየተገናኙ ሂደቱ ይከታተላሉ፣ ይገመግማሉ፣ ለሚከተለው ሪፖርት ያቀርባሉ።
- በመለስ አካዳሚ የሚካሄዱ መድረኮች አመራር የሚመለከት ከኤጀንሲው፣ከቴሌኮም-ትስ ኢንስትትዩትና ከመለስ አካዳሚ በተውጣጣ ኮሚቴ ስልጠናው የሚመራበት ሂደት ይኖራል።
- መድረኮቹ የሚካሄዱበት ዝርዝር የማስፈጸም ደረጃ መርሃግብር ይዘጋጃል።

6. ሊያጋጥሙ የሚችሉ ችግሮችና መፍትሔዎቻቸው

6.1 ሊያጋጥሙ የሚችሉ ችግሮች

- በተለያዩ አካላት ለመድረኩ ተገቢ ትኩረት ሰጥቶ ለመገኘት ዝግጁ ያለመሆን
- የጊዜ መጣበብ (የስራ መደራረብ የሚፈጥረው መጨናነቅ)
- የፌደራልና የክልል መድረኮች መደራረብ
- የድርጅት ጉባኤዎችና መድረኮች መደራረብ ምክንያት ከፍተኛ አመራሩ ያለመሳተፍ
- የበጀት እጥረት

6.2 መፍትሄዎች

- መልእክቱ በጊዜውና ለሚመለከተው እንዲደርስ ማድረግና በተጨማሪ በስልክ በመገናኘት በአስፈላጊነቱ ላይ ግልፅነት መፍጠር።

- መልእክቱ አስቀድሞ እንዲደርስ በማድረግ የፕሮግራም ሽግሽግ በማድረግ ሁሉም እንዲሳተፉ ማስቻልና ውይይቱ ሳይንዛዛ በጊዜው እንዲያልቅ ማድረግ፡፡
- በተቻለ መጠን የፌደራል አካላት የሚሳተፉባቸው ወሳኝ የክልል መድረኮች በየወቅቱ ከክልሎች በመነጋገር የማቀናጀት ስራ በመስራት ችግሮች መፍታት
- ከገንዘብና ኢኮ/ልማት እና ከትም/ሚ/ር እንዲሁም ከሌሎች አጋር አካላት በመነጋገር የበጀት ምንጭ ማስፋት፡፡

የማስፈጸምያ መርሃግብር

ተ.ቁ	ዝርዝር ተግባራት	ፈፃሚ አካል	የሚፈጸምበት ጊዜ	ማብራርያ
1	የተሳታፊዎች ብዛትና ዘርፍ(አይነት) መለየት			
1.1	በፌደራል የሚሳተፉ አካላት መለየት	ፌደራል ቴሙትስኢ	እስከ 8/02/2011	
1.2	በክልል የሚሳተፉ አካላት መለየት	ክልል ቴሙትስ ቢሮ	እስከ 8/02/2011	
2	የመወያያ(ስልጠና) ሰነዶች ማዘጋጀት			
2.1	በፌደራል ቴሙትስ ዘርፍ የሚዘጋጁ	ፌደራል ቴሙትስ ኤጀንሲና ኢንስትትዩት	እስከ 06/02/2010	
3	የውይይት መድረኮች የሚጀመሩበትና የሚጠቃለሉበት ጊዜ			
3.1	በፌደራል የሚካሄዱ የንቅናቄ መድረኮች			
3.1.1	የፌደራል የቴ/ሙ/ት/ስ ዘርፍ ካውንስል መድረክ	ፌደራል ቴሙትስኢ	15/02/2011	
3.1.3	በትኩረት ዘርፎች የተደራጁ	ፌደራል	17/02/2011	

	የኢንዱስትሪ ማህበራት መድረክ	ቴሙትስኢ		
3.1.4	የዘርፉ አጋር አካላት መድረክ (NGOs Forum)	ፌደራል ቴሙትስኢ	18/02/2011	
3.1.5	የሚድያ አመራሮች መድረክ	ፌደራል ቴሙትስኢ	19/02/2011	
3.1.6	የህዝብ ተወካዮች ም/ቤት ቋሚ ኮሚቴ አመራሮች	ፌደራል ቴሙትስኢ	30/02/2011	
3.1.7	የፌደራል የተጓዳኝ የመንግስትና የህዝብ ክንፍ (የትኩረት ዘርፍ መ/ቤቶችና ኢንሰቲቴዎች አመራር) መድረክ	ፌደራል ቴሙትስኢ	21/02/2011	
3.1.8	አስሩ ቴክኖሎጂ ኢንሰቲቴዩት ያሉዋቸው ዩኒቨርሲቲዎች /የዩኒቨርሲቲ ፕሬዝደንቶችና የቴክኖሎጂ ኢንሰቲቴዩት ሳይንቲፊክ ዳይሬክተሮች/	ፌደራል ቴሙትስኢ	15/03/2011	
3.2	በክልል የሚካሄዱ የንቅናቄ መድረኮች			
3.2.1	የአመራር መድረክ የክልል፣ ዞን፣ ከተማ አመራር (የክልል ካብኔ ጨምሮ ሁሉም የሚመለከተው ከፍተኛ አመራር)	ክልል ቴሙትስ ቢሮ/ኤጀ/ኮሚ	10/022/2011	
3.2.3	የሁሉም የቴ/መ/ት/ስ ተቋማትና የዩኒቨርሲቲ ፕሬዝደንቶች መድረክ	ክልል ቴሙትስ ቢሮ/ኤ/ኮ	20/02/2011	
3.2.5	የኢንዱስትሪዎች መድረክ	ክልል ቴሙትስ ቢሮ/ኤ/ኮ	14/02/2011	
3.2.7	የሚድያ አመራሮች መድረክ	ክልል ቴሙትስ ቢሮ/ኤ/ኮ	21/02/2011	
3.3	በወረዳና ተቋም ደረጃ የሚካሄዱ			

	የንቅናቄ መድረኮች			
3.3.1	የሁሉም አሰልጣኞች መድረክ	ተቋም አመራር	12/02/2011	
3.3.2	የሁሉም ሰልጣኞች መድረክ	ተቋም አመራር	13/02/2011	
3.3.3	የሁሉም ጥ/አ/ተ አንቀሳቃሾች መድረክ	ወረዳና ተቋም አመራር	25/02/2011	
3.3.4	የኢንዱስትሪዎች መድረክ		22/02/2011	
3.3.5	በአካባቢው ያሉ የስራ አጥ ወጣቶች መድረክ	ወረዳና የተቋም አመራር	26/02/2011	
3.3.6	የሁለተኛ ደረጃ መምህራንና ተማሪዎች መድረክ ወዘተ በተጨማሪ ይካሄዳሉ	ወረዳና የተቋም አመራር	27/02/2011	